

Система оцінювання результатів навчання учнів

КЗ ЛОР «БП НРЦ Святого Миколая»

*Ця система розроблена на основі Закону України «Про освіту», Концепції Нової української школи, наказу МОН України «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти» №813 від 13.07.21 р., наказу МОН України «Про затвердження рекомендацій оцінювання результатів навчання» № 1093 від 02.08.2024р., відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, наказу МОН України «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» №329 від 13.04.2011р., Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку (Навчально-методичний посібник / авт.: Чеботарьова О. В., Трикоз С. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Королько Н. І., Дмитрієва І. В., Остапенко Л. І., Тарновська Л. І., Гломозда І. В., Чухліб О. А., Стрілець Л. В.– К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. – 88 с.), Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку /навчально-методичний посібник/ авт.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко, Н.А. Ярмола та ін. – К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019. – 120 с., Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженого постановою КМУ від 21 серпня 2013 р. № 60, Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого постановою КМУ від 21 лютого 2018 р. № 87 (у редакції постанови КМУ від 24 липня 2019 р. № 688), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою КМУ від 30 вересня 2020 р. № 898, Державного стандарту профільної середньої освіти, затвердженого постановою КМУ від 25 липня 2024 р. № 851, «Абетки для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти» (Київ, 2021).

Загальна частина

Оцінювання розглядається як процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз отриманих даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють.

Оцінювання здійснюється з **метою** створення сприятливих умов для розвитку талантів і здібностей кожного учня\учениці, формування у нього\неї компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів підвищення його ефективності.

Оцінювання ґрунтується на принципах дитиноцентризму, об'єктивності, доброчесності, справедливості, неупередженості, систематичності, критеріальності, гнучкості, перспективності, диференційованості та конфіденційності, а також плановості, чіткості, прозорості, відкритості, доброзичливості.

Основні функції оцінювання:

- *формувальна* (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- *констатувальна* (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- *діагностувальна* (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- *коригувальна* (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);
- *орієнтувальна* (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- *мотиваційно-стимулювальна* (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- *розвивальна* (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- *прогностична* (ставить цілі навчання на майбутнє);
- *соціальна* (передбачає об'єктивне оцінювання досягнень учнів, а не їх недоліків, а рівнева градація враховує індивідуальні психофізичні

особливості, можливості кожного учня, водночас зміцнюючи його статус в освітньому середовищі, соціумі);

- *виховна* (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Оцінювання навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку за основними рівнями в руслі реформування загальної середньої освіти передбачає:

- оцінювання у межах навчального матеріалу, визначеного навчальними програмами для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку;
- оцінювання стану засвоєння учнями програмового матеріалу відповідно до пізнавальних можливостей, зумовлених особливостями їх психічного та фізичного розвитку;
- оцінювання відповідних розвитку учнів якісних характеристик навчальних досягнень, необхідних для формування їхньої життєвої компетентності;
- оцінювання на позитивному принципі, тобто врахування рівня досягнень учня, а не його невдач.

Основними видами оцінювання навчальних досягнень учнів є формувальне/поточне, підсумкове:

- **формувальне/поточне** оцінювання здійснюється з метою відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- **підсумкове** оцінювання здійснюється з метою співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими\очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом.

Враховуючи особливості навчальної діяльності учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, підсумкова оцінка здійснюється за результатами формувального/поточного оцінювання. При цьому поточне оцінювання виконує діагностико-коригуючу, стимулюючу функції. Кожному рівню навчальних досягнень відповідає своя шкала диференційованих балів.

Форми оцінювання: усна (індивідуальне, групове та фронтальне опитування); письмова (діагностичні, самостійні роботи, тестування); цифрова\програмована (тестування в електронному форматі); практична (дослідження, навчальні проекти, виготовлення виробів тощо). Педагогічні працівники самостійно визначають форми оцінювання результатів навчання учнів з певного предмета, орієнтуючись на принцип педагогічної доцільності та враховуючи специфіку навчального предмета і особливості учнів.

Методи оцінювання педагогічні працівники закладу освіти добирають самостійно. Це може бути спостереження, бесіда, тестування, аналіз письмових робіт учнів тощо.

Інструментарій оцінювання добирається або розробляється вчителем самостійно з урахуванням розроблених у закладі освіти правил та процедур та містить критерії оцінювання.

Правила та процедури оцінювання

Оцінювання може здійснюватися як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Під час організації оцінювання результатів навчання здобувачів освіти рекомендуємо:

- визначати форми поточного і підсумкового оцінювання під час планування освітнього процесу на семестр;
- формулювати об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні цілі;
- основою для формулювання таких навчальних цілей є обов'язкові і очікувані результати навчання, визначені Державним стандартом / відповідними модельними навчальними програмами;
- ознайомлювати учнів із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень досягнення ними результатів навчання на кінець навчального семестру та року, та ознайомлення із засобами оцінювання, якими буде встановлено результати навчання;
- надавати учням зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним; важливо не протиставляти учнів / учениць одне одному;

- доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень;
- труднощі в навчанні варто обговорювати з учнями / ученицями індивідуально; зворотний зв'язок можна надавати в письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності, інших умов;
- створювати умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія); під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям; важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання;
- коригувати освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета / інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів:

- усного опитування (індивідуальне, групове тощо);
- спостереження;
- аналіз портфоліо;
- письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи);
- практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проект; робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо);
- завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);

- самооцінювання, взаємооцінювання;
- комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / Інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання. До оцінювання наскрізних умінь може долучатися шкільний психолог.

Оцінювання результатів навчання учнів потребує гнучкості. Підходи до оцінювання в різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти та автономії вчителя.

Під час навчання в дистанційному та змішаному режимах оцінювання результатів навчання учнів може здійснюватися очно або дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку.

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей).

У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання.

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.

Вчитель спільно з учнями розробляє й обговорює цілі уроків «заняття». Ціль є вимірною, щоб через оцінювання з'ясувати, на якому рівні вона досягнута.

2. Ознайомлення учнів із критеріями оцінювання.

Обговорення з учнями критеріїв оцінювання з метою прозорості і зрозумілості для всіх суб'єктів освітнього процесу. Критерії оцінювання для поточного оцінювання описують те, що заявлено в навчальних цілях. Учні ознайомлюють із ними до початку виконання завдання.

3. Забезпечення активної участі учнів у процесі оцінювання.

Створення ефективного зворотного зв'язку, який є зрозумілим і чітким, доброзичливим та своєчасним. У процесі оцінювання не протиставляють дітей одне одному. Проводиться порівняння роботи (відповіді, дії тощо) з тим, як працювала дитина раніше. Акцентується увага лише на позитивну динаміку досягнень дитини. Складнощі у навчанні обговорюються з учнем індивідуально.

4. Забезпечення можливості й уміння учнів аналізувати власну діяльність (рефлексія).

Впровадження елементів рефлексії, спрямованих на спостереження своїх дій та дій однокласників, осмислення своїх суджень, дій, учинків з огляду на їх відповідність меті діяльності.

Здатність до персональної рефлексії у дітей молодшого шкільного віку з інтелектуальними порушеннями є достатньо обмежена, але можливості її розвитку актуалізуються під час роботи в групі. Умовою розвитку рефлексії в цьому віці є включення дитини у взаємодію з наступним відтворенням фактичних актів дій та комунікацій в контексті особистісного та спільного значення. Спонукають до рефлексії запитаннями: «Що нового дізнався на уроці?», «Що привернуло твою увагу?», «Ти активно працював на уроці?», «Що тобі найбільше сподобалось?».

5. Коригування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Формувальне оцінювання дає можливість вчителю, відстежуючи рух дитини до навчальних цілей, здійснити коригування освітнього процесу на ранніх етапах, а учневі – усвідомити відповідальність за своє навчання. Оцінка діяльності учнів має бути позитивною. У випадку невдач або непосильності певної роботи для конкретного учня йому пропонується легше завдання, аби оцінити й підтримати зусилля.

Інші компоненти формувального оцінювання такі як: конкретний аналіз допущених учнем помилок і труднощів, що постали перед ним, та конкретні вказівки про те, як покращити досягнутий результат, не є предметом розгляду у першому, другому класах, але стають актуальними на подальших навчальних етапах у початковій школі.

Формувальне оцінювання можна забезпечити використанням **портфоліо**, основна суть якого полягає в тому, щоб показати все, на що здібні учні. Через твердження «Я знаю», «Я вмію» акцентуються навчальні досягнення учнів, розвивається здатність до самооцінювання, поступово збільшується відповідальність за власне навчання.

Загальні критерії оцінювання

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня\учениці, у тому числі процес їх досягнення. **Результати навчання** – це знання, уміння, навички,

ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти. При оцінюванні результатів навчання враховується не обсяг засвоєних знань, а компетентність. **Компетентність** — динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність (пункт 15 частини 1 статті 1 Закону України «Про освіту»).

Об'єктами оцінювання учнів у процесі вивчення основних навчальних предметів є передусім структурні компоненти його навчальної діяльності, а саме: змістовий, операційно-організаційний, емоційно-мотиваційний.

1. Зміст навчання (змістовий компонент) — знання про об'єкт вивчення (уявлення, поняття, явище тощо, в т. ч. про правила, засоби перетворення об'єкта, про вимоги до результату; про складові та послідовність виконання завдання як одиниці навчальної діяльності і т. д.). Змістовий компонент конкретизується відповідно до змісту навчання кожного навчального предмета.

При оцінюванні підлягають аналізу такі *характеристики знань*:

- повнота (від фрагментарного відтворення навчального матеріалу до відтворення матеріалу у повному обсязі);
- правильність (від не завжди точного до правильного відтворення навчального матеріалу);
- усвідомленість (від розуміння в основному, переказу до вміння пояснити, виокремити головне та другорядне);
- застосування знань: адекватність; самостійність в умовах різної міри новизни (за зразком, аналогічні, відносно нові); надання допомоги.

2. Практичні навички та вміння (операційно-організаційний компонент) — дії, способи дій (вміння, навички), діяльність:

1) предметні (відповідно до змісту основних навчальних предметів у спеціальних закладах освіти для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку);

2) розумові (порівнювати, абстрагувати, класифікувати, узагальнювати тощо) та загальнонавчальні (аналізувати, планувати, організовувати, контролювати процес і результати виконання завдання, діяльності в цілому; вміння користуватися підручником та іншими доступними джерелами інформації).

При оцінці підлягають аналізу такі *характеристики*:

виконання дії:

а) правильність;

виконання завдань:

а) розуміння завдання;

б) новизна умов завдання (за зразком, аналогічне, відносно нове);

в) самостійність виконання (контроль, допомога: *практична* – спільне виконання дії з вчителем, показ дії; *вербальна* – повторний інструктаж, аналіз, пояснення завдання, запитання, підказка, вказівка; *загальна* – стимулювання, підтримка, схвалення, активізація уваги);

г) усвідомленість способу виконання завдання (від переказу до пояснення);

д) якість виконаної роботи;

є) цілеспрямованість, поетапність виконання та ін.

3. Ставлення до навчання (емоційно-мотиваційний компонент). При оцінці підлягають аналізу такі його *характеристики*:

а) характер і сила (байдуже, недостатньо виразне позитивне, зацікавлене, виразне позитивне),

б) дієвість (від споглядального (пасивного) до дієвого),

в) сталість (від епізодичного до сталого).

В основному ці характеристики змістового, операційно-організаційного та емоційно-мотиваційного компонентів навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку покладено в основу визначення **рівнів навчальних досягнень** (I - початковий, II – середній, III – достатній та **критеріїв оцінювання навчальних досягнень**, відповідних їм диференційних балів з кожного навчального предмета. Розширені критерії рівневого оцінювання

навчальних досягнень учнів з основних навчальних предметів подано у посібниках:

- **Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів з порушеннями інтелектуального розвитку / навчально-методичний посібник / авт.: Чеботарьова О. В., Трикоз С. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Королько Н. І., Дмитрієва І. В., Остапенко Л. І., Тарновська Л. І., Гломозда І. В., Чухліб О. А., Стрілець Л. В.– К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. – 88 с.**
- **Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку /навчально-методичний посібник/ авт.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко, Н.А. Ярмола та ін.: за ред.: О.В. Чеботарьової. – К., ІСП НАПН України, 2019. – 120 с.)**

Характеристики компонентів навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку покладено в основу визначення **рівнів навчальних досягнень** (І - початковий, II – середній, III – достатній) та **критеріїв оцінювання навчальних досягнень**.

**Загальна характеристика рівнів навчальних досягнень
учнів з порушеннями інтелектуального розвитку легкого ступеня**

I рівень – початковий.

Учень (учениця) з допомогою вчителя фрагментарно, неточно відтворює окремі елементи, ознаки об'єкта вивчення; з допомогою вчителя виконує окремі дії, елементарні завдання. Ставлення до навчання байдуже. Потребує контролю, допомоги та стимулювання з боку вчителя.

II рівень – середній.

Учень (учениця) в основному здатний відтворити більшу частину навчального матеріалу, але допускає окремі неточності. Матеріал розуміє, може виокремити головне і другорядне, частково чи за допомогою вчителя пояснити. Виконує дії та завдання в аналогічних умовах (під керівництвом вчителя). Достатньо стає зацікавлене ставлення до навчання. В окремих випадках потребує контролю та допомоги з боку вчителя.

III рівень – достатній.

Учень відтворює матеріал, визначений навчальною програмою. Матеріал розуміє, може виокремити головне і другорядне, пояснити. Застосовує знання, вміння й навички в аналогічних та відносно нових умовах. Здатний самостійно і правильно виконувати дії, аналогічні та відносно нові завдання. Здатний пояснити використаний спосіб виконання завдання та застосувати для розв'язання іншого. Стале, виразно-позитивне ставлення до навчання.

Для учнів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня розроблено диференційовані рівні навчальних досягнень (I – початковий, II – середній, III – достатній), які характеризують особливості життєвої компетентності та обумовлюють їхню соціалізацію.

Загальна характеристика рівнів навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня

I – початковий.

Учень (учениця) за допомогою вчителя фрагментарно впізнає (показує або називає) предмет вивчення. За повної підтримки вчителя намагається виконати елементарні практичні дії, переважно пасивного характеру. Ставлення до навчання байдуже. Потребує значної постійної допомоги, повної підтримки та супроводу з боку вчителя.

II – середній.

Учень (учениця) за допомогою учителя частково розпізнає об'єкт вивчення. Виконує окремі дії предметно-практичного змісту на рівні копіювання способу виконання. Виявляє епізодичний інтерес до навчання, має байдуже або слабковиразне позитивне ставлення до навчально-практичної діяльності. Потребує схвалення, постійної допомоги, супроводу, контролю та стимулювання.

III – достатній.

Учень (учениця) має уявлення про об'єкт вивчення. З використанням наочності відтворює (не завжди точно) основні змістові елементи навчального матеріалу. Матеріал в основному розуміє, але пояснити, виокремити в ньому суттєве та другорядне не може. За наслідуванням і словесною інструкцією

епізодично виконує прості завдання предметно-практичного змісту. Має слабковиразне позитивне ставлення до навчально-практичної діяльності. Потребує стимуляції та постійної значної допомоги щодо виконання предметно-практичних дій, завдання, організації робочого місця.

Вчителям пропонується такі **підходи до формування критеріїв оцінювання**:

- оцінювати не лише результат роботи, але й процес навчання, індивідуальний поступ кожного учня;
- позитивно оцінювати досягнення учнів незалежно від того, значні вони чи скромні, якщо вони є результатом справжніх зусиль дитини — в цьому є мотивуюча роль оцінювання;
- оцінювати рівень аргументації та вміння учнів висловлювати свою думку.

У процесі впровадження **компетентнісного підходу** оцінювання результатів навчання спрямовується на вирішення таких основних завдань:

- розв'язання проблем і прийняття рішень;
 - розуміння, а не відтворення фрагментів інформації;
 - оцінювання наскрізних умінь (здатність працювати в команді, вміння слухати, розв'язувати конфлікти, вирішувати дискусійні питання і проблеми тощо);
- уміння застосовувати знання в реальних життєвих ситуаціях.

З метою розроблення об'єктивної та справедливої системи оцінювання вчителям рекомендовано наступне:

- на основі критеріїв, розроблених МОН, вчителі можуть розробляти критерії оцінювання для виконання обов'язкових видів роботи;
- розроблення критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів при використанні інших, крім класно-урочної, форм організації освітнього процесу та форм роботи з учнями: дистанційного, змішаного, кооперативного (групового) навчання;
- обов'язкове оприлюднення критеріїв оцінювання;
- спільне з учнями розроблення критеріїв;

- впровадження самооцінювання і взаємооцінювання учнів;
- отримання постійного зворотного зв'язку від учнів у процесі оцінювання;
- використання учнівського портфоліо як способу оцінювання результатів навчання учнів;
- впровадження формувального оцінювання.

Для оцінювання окремих видів робіт учнів учитель розробляє критерії оцінювання результатів навчання учнів, які ґрунтуються на критеріях, затверджених МОН, а також враховують особливості вивчення теми (обсяг годин на вивчення, кількість обов'язкових робіт), освітню програму закладу освіти, компетентнісний підхід до викладання навчального предмета (інтегрованого курсу), форму організації учнів на навчальному занятті (групова, індивідуальна, фронтальна, колективна).

Учитель постійно інформує учнів про критерії оцінювання їхніх результатів навчання. Інформація про критерії оцінювання може бути донесена до учнів у різних формах: усно, у вигляді роздаткового матеріалу, інфографіки, шляхом розміщення на інформаційному стенді у класі інші види комунікації. Учитель може залучати учнів до розроблення критеріїв їхніх результатів у окремих видах діяльності.

Розроблені вчителем критерії оцінювання не потребують затвердження керівництвом закладу освіти. Проте, керівництво вивчає систему оцінювання вчителів через спостереження за проведенням навчальних занять, вивчення оприлюднених критеріїв оцінювання, розглядаючи це питання на засіданнях методичних об'єднань, педагогічної ради.

Учні та їхніх батьків інформується про правила та процедури оцінювання. Передусім — про порядок поточного та підсумкового оцінювання, чинники (старанність, вчасність виконання робіт), які впливають на оцінювання учнів тощо.

Шкала оцінювання відповідно до державних стандартів освіти

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у 1-4 класах здійснюється виключно вербально;

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у 5-13 класах з усіх предметів інваріантної складової, **крім предметів мистецької галузі**, здійснюється за трьома рівнями та виставляється бально: достатній - 7-9 балів, середній 4-6 балів, початковий - 1-3 бали, зокрема:

- **1-9 балів** - з порушеннями інтелектуального розвитку;
- **1-6 балів** - з порушеннями інтелектуального розвитку помірного та тяжкого ступенів.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у 5-13 класах з **усіх предметів корекційної складової та курсів за вибором варіативної**, а також **предметів мистецької галузі інваріантної складової, здійснюється вербально.**

Вербальна оцінка – оцінювальне судження.

Рівнева оцінка – оцінювальне судження із зазначенням рівня результату, що виставляється балами.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня\учениці та його\її батьків\осіб, що їх замінюють. Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня\учениці, інших носіях зворотного зв'язку з батьками, фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня\учениці.

Моніторинг навчальних досягнень

З метою постійного відстеження динаміки змін результатів навчання учнів та надання відповідної підтримки вживаються наступні заходи:

- на рівні управління закладом освіти — здійснюється постійне відстеження та аналіз результатів навчання здобувачів освіти (внутрішній моніторинг);
- на рівні педагогічної діяльності — здійснюється формувальне оцінювання, яке передбачає відстеження індивідуального поступу учнів та коригування результатів (за потреби).

Внутрішній моніторинг ініціюється та проводиться закладом освіти. Заклад освіти може визначити порядок проведення внутрішнього моніторингу (пункт 3 Розділу III наказу Міністерства освіти і науки України від 16 січня 2020

року № 54 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти»).

Результати аналізу моніторингових досліджень розглядаються на засіданнях педагогічної ради; нарадах при директорові; засіданнях методичних об'єднань; засіданнях атестаційної комісії педагогічних працівників; засіданнях команди психолого-педагогічного супроводу дитини індивідуальної форми навчання.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів та ведення класного журналу

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів 1-4 класів здійснюють у процесі:

- формувального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;
- підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах, а також їхні об'єктивні результати навчання виражається вербальною оцінкою на підставі рішення педагогічної ради БП НРЦ Святого Миколая.

Об'єктами формувального оцінювання в початковій школі можуть бути як процес навчання учнів, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання. Результат виконання кожного з таких завдань може бути оціненим з формувальною метою.

Результати формувального оцінювання рекомендуємо виражати вербальною оцінкою учителя/учнів, що характеризують процес навчання та досягнення учнів. При цьому учитель озвучує оцінювальне судження після того, як висловив/ли думку учень/учні. Також пропонуємо врахувати, що

оцінювальне судження вчителя слугує зразком для наступних оцінювальних суджень учнів під час самооцінювання і взаємооцінювання.

В оцінювальному судженні розкривають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог.

У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року рекомендуємо проводити діагностувальні роботи.

Обсяг завдань у діагностувальній роботі рекомендуємо визначати з урахуванням вікових можливостей учнів виконати завдання протягом 1 навчальної години, а зміст завдань, види навчальної діяльності добирати з урахуванням специфіки предмета вивчення, готовності учнів виконати завдання для виявлення результату.

Діагностувальні роботи можуть містити завдання, які виконують усно (переказ, власне висловлення тощо), письмово (списування, диктант, тестові завдання тощо), практично (дослід, моделювання/конструювання, виконання практичної роботи тощо) та завдання, що передбачають виконання роботи з допомогою електронних освітніх ресурсів.

З предметів мовно-літературної освітньої галузі (мова вивчення) система діагностувальних робіт може містити такі навчальні завдання: аудіювання (1-4 кл.), читання (2-4 кл), говоріння (1-4 кл), письмо (2-4 кл.). Комбінування навчальних завдань у діагностувальних роботах вчитель може здійснювати самостійно.

З математики діагностувальні роботи можуть бути комбінованими, у тому числі з тестових завдань закритого й відкритого типів, та містити навчальні завдання на виявлення стану сформованості навичок читання, запису і порівняння чисел, обчислювальних навичок, навичок читання і запису математичних виразів/рівностей/нерівностей, розв'язування рівнянь, уміння розв'язувати задачі, розпізнавання й побудову геометричних фігур, оперування величинами тощо з урахуванням програмового матеріалу, що опрацьовувався.

Водночас учитель може практикувати проведення діагностувальних робіт, які передбачають перевірку одного із результатів навчання (обчислювальних навичок, уміння розв'язувати задачі тощо).

З інтегрованих курсів, змістове наповнення яких охоплює природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну освітні галузі, діагностувальні роботи можуть містити тестові завдання закритого і відкритого типів на виявлення стану опанування учнями програмового матеріалу, практичні роботи з картами, приладами, моделями, а також графічні роботи, за допомогою яких перевіряється вміння інтерпретувати інформацію за допомогою моделі, малюнка, схеми тощо.

Діагностувальні роботи з предметів вивчення таких освітніх галузей, як "Технологічна", "Інформатична", "Мистецька" і "Фізкультурна", а також з курсів за вибором, зазвичай, не проводять.

Кількість і періодичність діагностувальних робіт з предмета вивчення/інтегрованого курсу учитель може визначати самостійно під час складання календарно-тематичного плану. При цьому пропонуємо враховувати навчальні можливості учнів класу, особливості предмета вивчення / інтегрованого курсу, блок обов'язкових результатів навчання, сформованість яких має бути зазначена у свідоцтві досягнень, та відповідні навчальні завдання для оцінювання, на які орієнтує методика навчання предмета, а також кількість навчальних годин, виділених на предмет в освітній програмі. Зазвичай, їх планують через кожні 16-20 навчальних годин опрацювання програмового матеріалу.

Пропонуємо планувати проведення діагностувальних робіт з урахуванням розкладу уроків і передбачати не більше 1 діагностувальної роботи на навчальний день.

Результатами оцінювання діагностувальних робіт є оцінювальні судження з висновком про сформованість кожного результату навчання, який діагностується на даному етапі навчання.

Оцінювальні судження за результатами оцінювання рекомендуємо фіксувати у зошитах для діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів

до наступного уроку з того предмета вивчення, на якому виконували роботу, і повідомляти учням та їхнім батькам.

Якщо учня не було в школі в день проведення діагностувальної роботи, то після повернення він не пише діагностувальної роботи.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. Під час підсумкового оцінювання рекомендуємо зіставляти навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах.

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формування оцінювання. Рекомендуємо визначати підсумкову оцінку за рік з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як "Технологічна", "Інформатична", "Мистецька" і "Фізкультурна" пропонуємо здійснювати шляхом узагальнення даних, отриманих під час формування оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

Зразок оформлення результатів підсумкового вербального оцінювання за рік на предметних сторінках класного журналу (на прикладі класного журналу для 2 класу, водночас подібне оформлення в усіх класах).

На лівій сторінці останнього розвороту журналу для записів уроків з певного предмета / інтегрованого курсу пропонуємо записувати номери показників характеристик результатів навчання, що подані у свідоцтві досягнень з відповідної освітньої галузі, а на правій сторінці розвороту журналу - записувати ці показники характеристики результатів навчання у тому порядку, як вони записані у свідоцтві досягнень.

У кожній колонці пропонуємо фіксувати стан сформованості обов'язкових результатів навчання (Сформовано - $\sqrt{}$; ще формується - нічого не записувати).

Примірний зразок лівої сторінки розвороту журналу 1-4 класів

II. Облік навчальних досягнень учнів. Інваріантна складова

Українська мова

(Назва предмета)

№ з/п	Число і місяць Прізвище та ім'я учня (учениці)	Підсумкова (річна)															
		1	2	3	4	5	6	7									
1	Авраменко Оксана			√	√		√	√									
2	Бондаренко Іван	√	√	√		√	√										
3	Васильків Олег	√		√	√	√		√									
4	Григорук Інна		√		√												
5	Журавель Соломія	√		√	√	√	√	√									
6																	
7																	

Сформовано - √; ще формується - нічого не записувати

У частині класного журналу "Зведений облік навчальних досягнень учнів" рекомендуємо записувати лише рішення педагогічної ради про переведення учня до наступного класу.

Примірний зразок правої сторінки розвороту журналу 1-4 класів

Вчитель _____

№ з/п	Дата	ЗМІСТ Характеристика результатів навчання	Завдання додому
1		виявляє розуміння фактичного змісту сприйнятого на слух висловлення, запитує про незрозуміле*	
2		читає вголос цілими словами, усвідомлено, правильно, виразно, у відповідному темпі	

3		виявляє розуміння змісту прочитаного тексту, пояснює вчинки персонажів у творі, висловлює власне ставлення щодо прочитаного	
4		переказує усно прочитаний/прослуханий твір з дотриманням послідовності змісту	
5		зрозуміло висловлює свої думки, потреби, спостереження; будує діалоги на доступні теми, доречно реагує на репліки співрозмовника	
6		пише розбірливо, перевіряє написане, виправляє помилки	
7		визначає й аналізує мовні одиниці і мовні явища, використовує їх для вдосконалення мовлення	

* усі зазначені показники характеристики містяться у свідоцтві досягнень учня.

У першій частині свідоцтва досягнень учня пропонуємо надати характеристику навчальної діяльності учня, показники якої підлягають лише вербальному оцінюванню з висновком: показник виявляється під час навчальної діяльності, що у графі "Сформовано (√) / ще формується" позначати √; виявлення показника потребує спонукання/розвитку, про що у цій графі позначень не робити, щоб надати перспективу для виявлення даного показника на наступних етапах навчання.

У другій частині свідоцтва досягнень учня пропонуємо фіксувати оцінку щодо сформованості того чи іншого результату навчання за освітніми галузями. За умов використання вербальної оцінки у графі "Сформовано (√) / ще формується // Рівень результату навчання" стан сформованості результату навчання рекомендуємо позначати √, або позначень не робити (якщо результат ще формується), що як і в попередньому випадку надає перспективу для подальшого формування результату навчання.

У частині "Рекомендації вчителя" доцільно словесно конкретизувати сформованість результатів навчання учнів та окреслити орієнтири індивідуальної траєкторії навчання учня/учениці.

Свідоцтво досягнень учня формується у двох екземплярах, які підписують учитель класу, батьки учня та керівник закладу. До особової справи інформація із свідоцтва досягнень учня не переписується, а лише зазначається рішення про переведення до наступного класу.

Підставою для зарахування учнів до 5 класу є свідоцтво досягнень учня, у якому результати навчання можуть бути схарактеризовані вербальною оцінкою, що затверджене рішенням педагогічної ради.

Про особливості оцінювання результатів навчання освітніх галузей НУШ учнів 5-8-х класів та ведення класного журналу

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 5-8 класів в НРЦ Святого Миколая є: формувальне (поточне) та підсумкове (семестрове, річне).

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку

Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 9) та/або в оціночних судженнях. Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягнули учні.

Загальні критерії оцінювання (додаток 1 наказу МОН України «Про затвердження рекомендацій оцінювання результатів навчання» № 1093 від 02.08.2024р) визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою критеріїв **оцінювання за освітніми галузями** (додаток 2 наказу МОН України «Про затвердження рекомендацій оцінювання результатів навчання» № 1093). **Розширені критерії оцінювання** навчальних досягнень **учнів з інтелектуальними порушеннями** з основних навчальних предметів подано у посібнику «Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку» (авт.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко, Н.А. Ярмола та ін. – К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019).

За рішенням педагогічної ради НРЦ Святого Миколая (протокол №1 від 29.08.2025 року) для 5-х класів визначено адаптаційний період впродовж вересня-жовтня 2025 року, у ході якого здійснюється «позитивне» оцінювання результатів навчальних досягнень учнів за 9 (6) - бальною шкалою.

Систему оцінювання результатів навчання в освітніх галузях «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура» здійснювати на позитивному ставленні до кожного учня, і враховувати не рівень недоліків та прорахунків, а рівень особистих досягнень. Визначення досягнень учнів у балах з зазначених вище галузей нададуть змогу вчителю об'єктивно, але водночас, не пригнічуючи особистість, оцінити тих, хто не має яскраво фізичних здібностей, проте характеризується сумлінним ставленням до навчання, активністю, ініціативністю.

Предмети корекційної складової та мистецької галузі оцінюються вербально Заповнення граfi «результати навчання» здійснюється шляхом виставлення відповідної позначки (✓) навпроти сформованого уміння (демонструє прогрес (п) / потребує допомоги (д)).

Формувальне оцінювання - інтерактивне оцінювання учнівського прогресу, що дає змогу вчителям визначати потреби учнів, адаптуючи до них процес навчання.

Формувальне оцінювання результатів навчання учнів / учениць виконує діагностувальну, коригувальну, орієнтувальну, мотиваційно-стимулювальну, розвивальну, прогностичну та виховну **функції**.

Формувальне оцінювання (оцінювання в процесі навчання) є важливим складником освітнього процесу, оскільки воно відображає ж процес навчання учнівства, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат його навчальної діяльності на певному етапі навчання та дозволяє вчителю / вчительці зрозуміти, як краще підготувати учнів / учениць до підсумкового оцінювання та відслідковувати їхній прогрес протягом навчального року.

Формувальне оцінювання передбачає використання різноманітних методів збору інформації і повинне відповідати цілям і завданням, які встановлені для конкретного навчального предмета / інтегрованого курсу. Його здійснюють у формі самооцінювання, взаємооцінювання, оцінювання вчителем / учителькою із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостережень учителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учня / учениці тощо).

Окремі завдання для формувального оцінювання можуть бути диференційовані з урахуванням таксономії освітніх цілей за когнітивними рівнями діяльності (завдання початкового рівня передбачають уміння розпізнавати, пригадувати, відтворювати окремі елементи змісту навчання; завдання середнього рівня — розуміння та застосування елементів змісту навчання; достатнього — уміння аналізувати навчальну інформацію (класифікувати, порівнювати, узагальнювати, інтегрувати, уточнювати, упорядковувати). Кожний наступний рівень (від початкового до достатнього) охоплює показники результатів навчання попереднього рівня та містить нові показники результатів навчання.

Завдання для оцінювання добираються так, щоб можна було отримати об'єктивну інформацію про рівень досягнення учнями обов'язкових результатів навчання певної групи, яка охоплює споріднені загальні результати відповідної освітньої галузі.

За потреби, для отримання інформації щодо рівня досягнення очікуваних результатів навчання учнями, визначених в окремому елементі навчальної програми (тема / розділ тощо), здійснюється підсумкове оцінювання. Результати підсумкового оцінювання можуть бути використані для коригування освітнього процесу.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Метою **підсумкового оцінювання** є співвіднесення фактичних результатів навчання, яких досягли здобувачі освіти, з обов'язковими / очікуваними б результатами навчання, визначеними Державним стандартом / модельною навчальною програмою за певний період навчання.

Підсумкове оцінювання здійснюють періодично. Кількість підсумкових робіт, час їхнього проведення вчитель / учителька може встановлювати самостійно.

Підсумкові роботи можуть забезпечувати охоплення одного, декількох або всіх груп результатів у межах вивченого впродовж певного періоду, і мають забезпечувати об'єктивність оцінювання.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Критеріями оцінювання за освітніми галузями з урахуванням різних форм і видів навчальної діяльності. Для формування висновків щодо рівня досягнення обов'язкових результатів навчання за семестр можна запропонувати: 1) виконати комплексну підсумкову роботу, завдання якої дозволяють установити результати навчання за всіма групами результатів, визначеними в Критеріях оцінювання за освітніми галузями; 2) виконати окремі підсумкові роботи для кожної групи результатів, визначеної у Критеріях оцінювання за освітніми галузями. В кінці семестру виставляють підсумкові оцінки за групами результатів. На підставі оцінок за групами результатів виставляють загальну оцінку за семестр з кожного навчального предмета /

інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти. Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Річну оцінку виставляють на підставі загальних оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих досягнень учня і учениці протягом року. Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Результати підсумкового оцінювання за групами результатів, семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та Свідоцтві досягнень (далі - Свідоцтво). Річне оцінювання також може бути скоригованим.

Результати річного оцінювання фіксується в особовій справі.

Підсумкове оцінювання в умовах нестабільного доступу учнів до освітнього процесу, нестабільного психоемоційного стану, рекомендовано здійснювати на підставі поточного оцінювання, а не проводити у вигляді окремих підсумкових контрольних робіт.

Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень навчальних досягнень роблять запис «неатестований(а)(н/а)».

Відомості, отримані під час підсумкового семестрового оцінювання результатів навчання, застосовують для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед здобувачами освіти, та коригування освітнього процесу.

Оформлення журналу

У кінці кожного семестру, після теми останнього уроку, у колонці «Дата» рекомендується записати номери груп обов'язкових результатів 1, 2, 3,..., а у графі «Зміст уроку» – зафіксувати формулювання груп загальних результатів відповідно до Свідоцтва досягнень учня (додаток 1, 2), а саме:

«Українська мова»

1.	Усно взаємодіє
2.	Працює з текстом
3.	Письмово взаємодіє
4.	Досліджує мовлення

«Українська література»

1.	Усно взаємодіє
2.	Працює з текстом
3.	Письмово взаємодіє
4.	Досліджує мовлення

«Українська мова та літературне читання»

1.	Усно взаємодіє
2.	Працює з текстом
3.	Письмово взаємодіє
4.	Досліджує мовлення

«Вступ до історії України та громадянської освіти»

1.	Орієнтується в історичному часі й просторі
2.	Працює з інформацією історичного та суспільно значущого змісту
3,	Виявляє здатність до співпраці, толерантність, громадянську позицію

«Математика»

1.	Виконує арифметичні дії
2.	Розв'язує математичні задачі
3.	Розпізнає, вимірює і будує геометричні фігури

«Пізнаємо природу»

1.	Досліджує природу
2.	Здійснює пошук та опрацьовує інформацію
3.	Усвідомлює закономірності природи

«Пізнаємо світ»

1.	Виявляє допитливість до навколишнього світу
2.	Має поняття про соціальні норми, традиції, культуру поведінки
3.	Дотримується правил поведінки у школі та у громадських місцях

«Фізика і хімія у побуті»

1.	Досліджує природу
2.	Здійснює пошук та опрацьовує інформацію
3.	Усвідомлює закономірності природи

«Здоров'я, безпека та добробут»

1.	Дотримується рекомендацій безпеки
2.	Піклується про власне здоров'я
3.	Має уявлення про особистий добробут

«Технології»

1.	Проектує та виготовляє вироби
2.	Застосовує вивчені технології
3.	Виявляє самозарадність у побуті / освітньому процесі

«Предметно-практичне навчання»

1	А....	н	6	7		7		6	7		8	7	6	7	8		7	6	7	7	
2	Б....	7	6	5			6	6	6	7	6	6	6	5	6		7	6	5	6	
...		гр1	гр2	гр 3		гр1	г р 3	г р 2	г р 4	г р 1	г р 4	Кпр гр1	Кпр гр2	Кпр гр3	Кпр гр4						

II семестр

№ з / п	Прізвище та імя учня	Місяць і число																				
		23	...			10	...			...		20				...	г р 1	г р 2	г р 3	П с е м е с т р	с к о р и г о в а н а	р і ч н а
		01				04					05											
1	А...	н	6	7		7		6	7		8	7	6	7	8		7	6	7	7		
2	Б....	7	6	5			6	6	6	7	6	6	6	5	6		7	6	5	6		
...		гр1	гр2	гр3		гр1	г р 3	г р 2	г р 4	г р 1	г р 4	кпр гр1	кпр гр2	кпр гр3	кпр гр4							

Зразок оформлення правої сторінки журналу з математики:

№ з/п	Дата	Зміст уроку	Завдання додому
60.	20 12	Додавання та віднімання чисел в межах 100 (вивені випадки)	№ 45 ст 21
61	21 12	Контрольна робота «Додавання та віднімання чисел в межах 100»	№ 47 ст 22
62	22 12	Систематизація та узагальнення знань	№ 5 ст 23
63	23 12	Підсумковий урок	
	гр1	Виконує арифметичні дії	
	гр2	Розв'язує математичні задачі	

	гр3	Розпізнає, вимірює і будує геометричні фігури	
		II семестр	
	...		

Предмети мистецької освітньої галузі («Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво»), корекційної та варіативної складової оцінюються вербально. У кінці кожного семестру, після теми останнього уроку, у колонці «Дата» рекомендується записати номери груп обов'язкових результатів 1, 2, 3,..., а у графі «Зміст уроку» – зафіксувати формулювання груп результатів відповідно до Свідоцтва досягнень учня (додаток 1, 2), а саме:

«Музичне мистецтво»

1.	Має уявлення про правила слухання музики
2.	Сприймає, слухає та розрізняє звуки музики і живої природи
3.	Дотримується правил співу, елементарного музикування

«Образотворче мистецтво» («Образотворче мистецтво з елементами арт-терапії»)

1.	Орієнтується на площині аркуша паперу
2.	Створює художні образи різними доступними засобами
3.	Підбирає кольори залежно від змісту зображення

«Декоративно-ужиткове мистецтво з елементами арт-терапії»

1.	Проектує та виготовляє вироби
2.	Застосовує вивчені технології
3.	Виявляє самозарадність у побуті / освітньому процесі

«Розвиток мовлення»

1.	Орієнтується в ситуації спілкування, ініціює та підтримує діалог
2.	Вимовляє звуки та звукосполучення відповідно до орфоепічних норм
3.	Вживає граматичні форми рідної мови відповідно до граматичних норм

«Альтернативна комунікація»

1.	Розуміє звернене мовлення вчителя.
2.	Використовує у спілкуванні альтернативні та додаткові засоби комунікації.

«Логопедичні заняття»

1.	Орієнтується в ситуації спілкування, ініціює та підтримує діалог.
2.	Вимовляє звуки та звукосполучення відповідно до орфоепічних норм (залежно від психофізичних особливостей).
3.	Вживає граматичні форми рідної мови відповідно до граматичних норм (без засвоєння термінології).

«Ритміка»

1.	Виконує та узгоджує доступні рухи з музикою
2.	Має елементарні навички просторового орієнтування
3.	Виконує здобуті танцювальні фігури, ритмічні вправи, рухові навички

«Лікувальна фізкультура» (для дітей з інтелектуальними порушеннями та дітей з інтелектуальними порушеннями помірного ступеня)

1.	Виконує фізичні вправи та прості поєднання фізичних вправ
2.	Бере участь у рухливих іграх

3.	Здійснює взаємодію з іншими учнями під час виконання завдань
----	--

«Соціально-побутове орієнтування»

1.	Сприймає та розуміє пояснення, інструкції вчителя щодо виконання практичних завдань
2.	Має навички безпечного поводження у побуті
3.	Знає та використовує правила культури поведінки та спілкування

«Психомоторний та сенсорний розвиток»

1.	Орієнтується у основних сенсорних еталонах
2.	Визначає та встановлює логічну послідовність подій
3.	Вміє узгоджувати свої рухи та дії у відповідності до запропонованого завдання/інструкції

Заповнення граfi «результати навчання» здійснюється шляхом виставлення відповідної позначки (V)» в стовпці «Демонструє прогрес (П) / Потребує допомоги (Д)». У зведеній таблиці навчальних досягнень здобувачів освіти предмети корекційної складової також позначаємо V.

Зразок оформлення лівої сторінки журналу з ритміки:

I (II) семестр:

№ з/п	Прізвище та імя учня	Місяць і число														
		I семестр							II семестр						Річна	
		02		гр1 п	гр2 п	гр3 п		03	...	1 п	2 п	3 п		1 п	2 п	3 п
		09		д	д	д		02		д	д	д		д	д	д
1	А....	н		✓		✓				✓	✓	✓		✓	✓	✓
					✓						✓				✓	
2	Б....			✓	✓	✓				✓	✓	✓		✓	✓	✓

Зразок оформлення правої сторінки журналу з ритміки:

№ з/п	Дата	Зміст уроку	Завдання додому
-------	------	-------------	-----------------

60.	01 12	Вправи на координацію рухів.	
61	07 12	Рух з предметами: бубон, м'яч	
62	14 12	Виконання різних ритмів на бубні, сопілці	
63	21 12	Підсумковий урок	
	Гр. 1	Виконує та узгоджує доступні рухи з музикою	
	Гр. 2	Має елементарні навички просторового орієнтування	
	Гр. 3	Виконує здобуті танцювальні фігури, ритмічні вправи, рухові навички	
	...		

Записи в журналі здійснюються державною мовою, чорнилами (пастою) чорного кольору, чітко й охайно. На сторінках журналу не допускається будь-яких виправлень. У разі помилкового або неправильного запису, порядок робиться правильний, який засвідчується підписом керівника закладу освіти та скріплюється печаткою.

На лівій сторінці журналу, у таблиці «Облік навчальних досягнень учнів», класний керівник записує в алфавітному порядку прізвища та імена учнів.

Дата проведення занять у таблиці записується дробом, чисельник якого є датою, а знаменник – місяцем поточного року. Наприклад, 11/10 означає, що заняття проведено одинадцятого жовтня. У разі проведення спарених уроків, дата кожного уроку записується окремо

Свідоцтва навчальних досягнень учнів 5-8 класів

Свідоцтво досягнень базової середньої освіти з українською мовою навчання для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку та свідоцтво досягнень базової середньої освіти з українською мовою навчання для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня відображають

результати навчальних досягнень з переліку предметів та інтегрованих курсів, корекційної складової визначених навчальним планом освітньої програми.

Графа «Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Зазначена графа заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, які працюють з класом упродовж року. Результатом спостереження за розвитком наскрізних умінь є виставлення відповідної позначки «V» в стовпці «Демонструє прогрес (П) / Потребує допомоги (Д)» після завершення кожного навчального року або в разі зміни учнями закладу освіти. Способи організації фіксування результатів спостереження педагогічні колективи закладів освіти визначають самостійно.

Заповнення граfi «Характеристика результатів навчання» здійснюється відповідно до переліку навчальних предметів, визначених затвердженою освітньою програмою. Заповнюється з урахуванням фіксованих у класних журналах груп результатів досягнень учнів упродовж навчального семестру, року.

Предмети мистецької освітньої галузі та корекційної складової а також курсів за вибором варіативної складової оцінюються вербально. Заповнення граfi «Характеристика результатів навчання» здійснюється шляхом виставлення відповідної позначки «V» в стовпці «Демонструє прогрес (П) / Потребує допомоги (Д)».

Особливості оцінювання результатів навчання учнів 9-13-х класів

Об'єктами контролю у процесі навчання учнів 9-13 класів є структурні компоненти їх навчальної діяльності, а саме: змістовий, операційно-організаційний, емоційно-мотиваційний, а також складники предметних та життєвої компетентностей: знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними; вміння та навички застосовувати засвоєні знання; досвід діяльності; ціннісні ставлення.

Характеристики змістового, операційно-організаційного та емоційно-мотиваційного компонентів навчання учнів з порушеннями інтелектуального розвитку покладено в основу визначення **рівнів навчальних досягнень** (I - початковий, II – середній, III – достатній та **критеріїв оцінювання навчальних досягнень**, відповідних їм диференційних балів з кожного навчального предмета.

Для учнів з порушеннями інтелектуального розвитку помірного ступеня розроблено диференційовані рівні навчальних досягнень (I – початковий, II – середній, III – достатній які характеризують особливості життєвої компетентності та обумовлюють їхню соціалізацію.

Критерії оцінювання реалізуються за трьома рівнями (початковий, середній, достатній). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові. Критерії оцінювання дають змогу здійснювати оцінювання результатів навчання у 9(6)-бальній шкалі оцінювання.

Основними **видами оцінювання** навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку є **поточне, тематичне та підсумкове (семестрове, річне)**.

Враховуючи особливості навчальної діяльності учнів з порушеннями інтелектуального розвитку, тематична оцінка здійснюється за результатами поточного оцінювання. При цьому поточне оцінювання виконує діагностико-коригуючу, стимулюючу функції. Кожному рівню навчальних досягнень відповідає своя шкала диференційованих балів (таблиці 1, 2 навчально-методичного посібника «Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-10 класів з порушеннями інтелектуального розвитку», авт.: О.В. Чеботарьова, Г.О. Блеч, І.В. Гладченко, С.В. Трикоз, І.В. Бобренко, Н.А. Ярмола та ін. – К., ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019). У посібнику подано опис кожного бала шкали оцінювання з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати

ризика, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми).

Оцінювання навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку 9-13 класів здійснюється бально з предметів інваріантної складової: «Українська мова», «Українська література», «Математика», «Природознавство», «Я у світі», «Географія», «Історія України», «Інформатика», «Фізика і хімія у побуті», «Основи здоров'я», «Фізична культура», «Трудове навчання». Оцінювання навчальних досягнень учнів з порушеннями інтелектуального розвитку 9-13 класів з предметів інваріантної складової «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», «Мистецтво», окремих курсів за вибором варіативної складової та предметів корекційної складової оцінюються вербально. При вербальному оцінюванні використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння елементарних знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учнів. Характеристика особистісного розвитку учня відображає рівень самостійності, комунікативності, уміння працювати в групі, ставлення до навчальної праці, рівень прикладених зусиль, сформованість навчально-пізнавальних інтересів, ціннісних орієнтирів та загальнонавчальних умінь, тощо та здійснюється вербально під час поточного контролю.

На підставі тематичних або поточних оцінок виставляють загальну оцінку за семестр з кожного навчального предмета / інтегрованого курсу навчального плану освітньої програми закладу освіти.

Оцінка за семестр може бути скоригованою.

Річну оцінку виставляють на підставі оцінок за I та II семестри або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка є середнім арифметичним оцінок за I та II семестри з урахуванням динаміки особистісних досягнень учня/учениці протягом року.

Річне оцінювання не коригується.

Результати семестрового та річного оцінювання фіксують у класному журналі та таблиці успішності. Результати річного оцінювання фіксується в особовій справі. Табелі успішності видається здобувачам освіти в кінці навчального року і в особовій справі не зберігається.

Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та таблиці успішності роблять запис «неатестований(а)(н/а)».